

МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ЄВРОПЕЙСЬКА ШКОЛА БІЗНЕСУ»

Кафедра менеджменту, фінансів та бізнес-адміністрування

УЗГОДЖУЮ

В.о. директора Навчально-наукового інституту «Європейська школа бізнесу»

Юлія РЕМИГА
2022 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри
менеджменту, фінансів та бізнес-адміністрування

"02 09 Наталя ПРИЙМАК
2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти: Бакалавр

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Київ – 2022

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний європейський університет».

Робоча програма навчальної дисципліни розроблена на основі навчальних планів №073б/21-01, №073бз/21-02, №073п/21-03, №073пз/21-04, схвалених на засіданні Вченої ради університету (протокол №7 від 01.07.2021 р.).

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

професор кафедри менеджменту, фінансів та бізнес-адміністрування,
доктор економічних наук, професор Ірина БОЯРКО

Робоча програма навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні кафедри менеджменту, фінансів та бізнес-адміністрування, протокол № 7 від «07» вересня 2022 р.

В.о. завідувача кафедри менеджменту,
фінансів та бізнес-адміністрування

Наталія ПРИЙМАК

Гарант ОП

Юлія Ремига

Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» складена відповідно до освітньо-професійної програми «МЕНЕДЖМЕНТ» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент».

Опис навчальної дисципліни (анотація). Сучасні процеси економічного розвитку характеризуються поглибленим інтернаціоналізацією та глобалізацією економічних відносин, що обумовлює потребу в швидкому реагуванні на зміни у світовому господарстві, нові глобалізаційні виклики, необхідність пошуку нових підходів і механізмів для вирішення як традиційних завдань міжнародної взаємодії, так і нових глобальних проблем. Це обумовлює зростання ролі розуміння вимог до сучасних механізмів реалізації міжнародних економічних відносин, особливостей їх застосування для розвитку національної економіки, управління міжнародною економічною діяльністю, у т.ч. в транснаціональних корпораціях, спільних підприємствах, міжнародних організаціях тощо.

Вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є складовою частиною підготовки фахівців з менеджменту та займає суттєве місце в їх практичній діяльності. Вона зорієнтована на розвиток здатності аналізувати тенденції, закономірності й особливості розвитку світової економіки, вести ділові переговори і розв'язувати проблеми ефективного використання різних форм міжнародних економічних відносин, проведення аналізу зовнішньоекономічної політики України в процесі інтеграції її в сучасні світогосподарські структури, здійснення моніторингу ринкового середовища на національному та міжнародному рівнях, а також прийняття управлінських рішень у сфері провадження міжнародної економічної діяльності.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		дenna форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –4	Галузь знань 07 «УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»	Обов’язковий освітній компонент	
Розділів – 2		Рік підготовки	
Змістових розділів – 2		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Семестр	
		3-й	3-й
		Лекції	
		32 год.	8 год.
		Практичні	
		16 год.	4 год.
Тижневе навантаження: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4,5	Освітній рівень: Перший (бакалаврський) рівень	Самостійна робота	
		72 год.	108 год.
		Вид контролю:	
		Екзамен	Екзамен

Предметом є система зв'язків, що складається між національними економіками країн світу в умовах інтернаціоналізації та глобалізації на основі міжнародного поділу праці.

Міждисциплінарні зв'язки: передумовами для вивчення дисципліни є опанування здобувачами освіти обов'язкових компонентів циклів загальної підготовки (ОК1 «Історія економічних вчень та менеджменту», ОК11 «Економічна теорія») та професійної підготовки (ОК16 «Економічний аналіз»); успішне вивчення дисципліни створює умови для кращого вивчення обов'язкових компонентів циклу професійної підготовки (ОК19 «Зовнішньоекономічна діяльність підприємств», ОК21 «Маркетинг і реклама», , а також отримані результати навчання є корисними для успішного проходження ОК39 «Навчальна практика» та ОК40 «Кваліфікаційна бакалаврська робота».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Метою** дисципліни є сформувати систему сучасних теоретичних знань, вмінь та практичних навичок у галузі міжнародних економічних відносин, форм, методів та механізмів їх реалізації міжнародних економічних відносин в умовах глобалізації сучасної світогосподарської структури.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є формування спеціальних знань і набуття практичних навичок щодо:

- сутності і дослідження особливостей міжнародних економічних відносин, форм і методів міжнародного торговельного обміну товарами і послугами, міжнародного руху факторів виробництва та міжнародної торгівлі фінансовими інструментами;
- принципів і інструментами регулювання міжнародних економічних відносин на національному, міждержавному, регіональному та глобальному рівнях;
- оцінки сучасного стану, ефективності і перспектив участі України в міжнародних інтеграційних процесах як суб'єкта МЕВ;
- організації міжнародній економічній діяльності з урахуванням тенденцій і перспектив світогосподарського розвитку.

1.3. **Компетентності та результати навчання**, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Опанування обов'язкового компоненту освітньо-професійної програми «Менеджмент» «Міжнародні економічні відносини» забезпечує набуття студентами компетенцій, передбачених стандартом вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти та сприяє формуванню інтегративних кінцевих програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.
Загальні компетентності	ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, які забезпечуються навчальною дисципліною:

Програмні результати навчання	<p>ПРН4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПРН8. Застосовувати методи менеджменту для ефективної діяльності організації.</p> <p>ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.</p> <p>ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.</p> <p>ПРН 19. Оцінювати участь підприємств у євроінтеграційних процесах та виявляти перспективи їх майбутнього розвитку</p>
--------------------------------------	---

Результати навчання:

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти буде:

РН1.	Знати економічний зміст, рівні, стадії розвитку, об'єкт, предмет та учасників, закономірності і принципи міжнародних економічних відносин, особливості реалізації різних форм – міжнародної торгівлі, міжнародної міграції, міжнародного руху капіталу, міжнародного обміну науково-технічною інформацією, міжнародної економічної інтеграції, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин), а також механізми їх формування і регулювання економічних зв'язків між національними економіками різних країн світу, основні причини та вектори інтеграційних процесів у світі
РН2	Визначати основні етапи розвитку світової економіки та особливості її функціонування в сучасних умовах, розуміти роль процесів міжнародного поділу праці, спеціалізації та кооперації у формуванні та розвитку сучасного світового господарства
РН3	Збирати, систематизувати та аналізувати міжнародну економічну інформацію для прийняття управлінських рішень
РН4	Демонструвати спроможність використовувати теоретичні знання для організації конкурентної зовнішньоекономічної діяльності підприємства

РН5	Знати й вміти застосовувати на практиці спеціальний аналітичний інструментарій, якісні та кількісні показники оцінки стану та ефективності розвитку різних форм міжнародних економічних відносин
РН6	Характеризувати сучасний стан, проблеми та перспективи участі України в міжнародних господарських зв'язках
РН7	Виявляти тенденції розвитку міжнародних економічних відносин, давати оцінку поточним міжнародним економічним подіям та розробляти практичні рекомендації щодо удосконалення міжнародних економічних зв'язків з урахуванням їх специфіки для різних об'єктів, векторів інтеграційних процесів у світі

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» відводиться 120 годин 4 кредити ECTS.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Тема 1. Сутність та форми прояву міжнародних економічних відносин

Предмет курсу “Міжнародні економічні відносини”. Міжнародна економіка як теорія міжнародних економічних відносин. Об’єкт міжнародних відносин. Поняття світової економіки. Поняття міжнародних відносин. Види міжнародних відносин. Сутність міжнародних економічних відносин та їх місце в системі міжнародних відносин. Основні рівні та стадії розвитку міжнародних економічних відносин. Міжнародні економічні контакти. Міжнародна економічна взаємодія. Міжнародне економічне співробітництво. Міжнародна економічна інтеграція. Форми міжнародних економічних відносин, їх визначальні риси на сучасному етапі розвитку. Закони і принципи розвитку міжнародних економічних відносин. Загальні принципи міжнародних економічних відносин. Спеціальні принципи міжнародних економічних відносин. Суб’єкти міжнародних економічних відносин. Девігентна роль фізичних осіб у міжнародних економічних відносинах. Роль держави як учасника міжнародних економічних відносин. Підприємства у сфері міжнародних економічних відносин. Міжнародні утворення та міжнародні організації.

Тема 2. Еволюція міжнародних економічних відносин

Передумови виникнення міжнародних економічних відносин. Історичні етапи розвитку міжнародних економічних відносин. Особливості розвитку міжнародних економічних відносин у сучасних умовах. Теоретичні основи розвитку світового господарства і міжнародних економічних відносин. Підходи до виділення стадій розвитку міжнародних економічних відносин. Моделі розвитку міжнародних економічних відносин. Теорія стадій економічного росту. Теорія нового індустриального суспільства. Теорія постіндустріального суспільства Даніела Белла. Теорія суперіндустріалізму

Алвина Тоффлера. Соціокультурна теорія єдиної цивілізації. Теорія зіткнення цивілізацій. Класичні теорії розвитку міжнародної торгівлі. Ранній меркантилізм. Теорія пізнього меркантилізму. Теорія абсолютних переваг А. Сміта. Теорія порівняльних (відносних) переваг Д. Рікардо. Теорія факторонаділеності Хекшера-Оліна. „Парадокс Леонтьєва”. Теорії неотехнологічного напряму міжнародної торгівлі. Теорія технологічного розриву. Теорія життєвого циклу продукту на світовому ринку Р. Вернона. Модель економії на масштабах виробництва. Теорія конкурентних переваг.

Тема 3. Міжнародний поділ праці і кооперація виробництва

Сутність, фактори та основні тенденції розвитку міжнародного поділу праці на сучасному етапі. Види міжнародного поділу праці. Загальний поділ праці. Частковий поділ праці. Одиничний поділ праці. Чинники розвитку міжнародного поділу праці: природно-географічні умови, технічний прогрес, соціально-економічні умови. Основні тенденції міжнародного поділу праці. Форми втілення міжнародного поділу праці. Міжнародноспеціалізований галузі. Міжнародноспеціалізована продукція. Основні напрями та форми розвитку міжнародної спеціалізації. Показники міжнародної спеціалізації економіки країни. Коефіцієнт відносної експортної спеціалізації. Експортна квота у виробництві галузі. Індекс товарності. Форми і головні сфери розвитку міжнародного кооперування виробництва. Основні методи кооперування. Здійснення спільних програм. Договірна спеціалізація. Створення спільних підприємств.

Тема 4. Світове господарство як цілісна система

Поняття та галузева структура світового господарства. Основні тенденції розвитку світового господарства. Глобалізаційні процеси сучасності. Модель класифікації країн світу за критерієм відповідності економіки принципам ринкового господарювання. Розвинуті країни. Країни, які розвиваються. Країни з переходною економікою. Механізм участі національних господарських суб'єктів в процесах розвитку світових галузевих ринках. Глобальні проблеми людства. Міжнародне співробітництво у вирішенні глобальних проблем людства.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2

ФОРМИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Тема 5. Міжнародна торгівля як провідна форма МЕВ

Сутність міжнародної торгівлі. Підходи щодо сутності міжнародної торгівлі. Етапи розвитку міжнародної торгівлі в системі міжнародних економічних відносин. Масштаби і основні тенденції міжнародної торгівлі в сучасних умовах. Система показників розвитку міжнародної торгівлі. Група обсягових індикаторів міжнародної торгівлі. Експорт, реекспорт, імпорт, реімпорт, зовнішньоторговельний обіг, генеральна торгівля, спеціальна торгівля та фізичний обсяг торгівлі. Група результуючих показників. Сальдо торговельного балансу, сальдо балансу послуг, сальдо балансу поточних операцій, індекси стану платіжного балансу, індекс «умови торгівлі», індекс концентрації експорту, коефіцієнт імпортної залежності країни, у сукупності характеризують стан зовнішньої торгівлі за критерієм збалансованості

експорту та імпорту, ефективності та місця країни в світовій торгівлі. Система методів регулювання міжнародної торгівлі товарами відповідно до загальноприйнятих норм та правил. Методи та інструменти регулювання міжнародної торгівлі на корпоративному, національному, міждержавному, наддержавному та глобальному рівнях. Адміністративні і економічні методи державного регулювання. Система тарифного регулювання зовнішньої торгівлі. Нетарифні торговельні бар'єри та принцип прозорості.

Тема 6. Сутність, етапи формування та структура світового ринку товарів та послуг

Сутність товарних та регіональних структур зовнішньої торгівлі. Товарна структура експорту. Товарна структура світового імпорту. Товарна структура експорту країни. Товарна структура імпорту країни. Регіональні (географічні) структури експорту та імпорту. Динаміка структурних змін світового ринку товарів та послуг. Зовнішня торгівля і економічна безпека держави.

Тема 7. Міжнародна виробнича інфраструктура в системі сучасних міжнародних економічних відносин

Поняття послуг та їх класифікація у міжнародній торгівлі. Особливості міжнародної торгівлі послугами та її відмінності порівняно з торгівлею товарами. Система регулювання міжнародної торгівлі послугами відповідно до основних принципів та правил ГАТС. Структура ГАТС. Способи постачання послуг. Основні принципи та правила ГАТС. Розклади конкретних зобов'язань у сфері послуг. Туристичні послуги на світовому ринку: основні тенденції, динаміка та структура. Природний та культурно-історичний потенціал України та стан розвитку вітчизняного туристичного ринку.

Тема 8. Інтернаціоналізація господарського життя в умовах глобальної трансформації

Сутність та форми інтернаціоналізації господарського життя. Інтернаціоналізація виробництва. Інтернаціоналізація капіталу. Інтернаціоналізація господарського життя. Етапи та рівні розвитку інтернаціоналізації господарського життя. Взаємозалежність національних відтворювальних процесів на світовому ринку. Показники участі країни у світовому господарстві. Транснаціоналізація у світовому господарстві. Параметри вимірювання та критерії оцінки ТНК.

Тема 9. Міжнародна інвестиційна діяльність

Форми міжнародного руху капіталів. Прямі та портфельні інвестиції. Види зарубіжних інвестицій. Показники вивезення капіталу. Обсяг зарубіжних інвестицій даної країни та його співвідношення з національним багатством країни. Співвідношення обсягу зарубіжних прямих інвестицій даної країни з обсягом іноземних прямих інвестицій на її території (інвестиційна позиція країни). Зовнішній борг країни і його співвідношення з її ВВП/ВНП. Причини та економічні ефекти прямих закордонних інвестицій. Масштаби та тенденції міжнародних інвестиційних потоків. Характерні риси сучасного стану міжнародного руху капіталів. Методи зачленення іноземного капіталу до розвитку національної економіки країни. Транснаціональні банки. Транснаціональні корпорації.

Тема 10. Міжнародна міграція робочої сили

Поняття, види та особливості міжнародної трудової міграції на сучасному етапі. Світовий ринок робочої сили: його структура, динаміка, тенденції розвитку. Причини і головні передумови міжнародної трудової міграції. Наслідки міжнародної трудової міграції для країн імміграції та еміграції. Регулювання трудової міграції на національному, міждержавному та глобальному рівнях. Конвенція Міжнародної організації праці «Про трудящих-мігрантів». Конвенція МОП «Про зловживання в області міграції та про забезпечення трудящим-мігрантам рівності можливостей і ставлення». Міжнародна Конвенція ООН «Про захист прав усіх трудящих-мігрантів і членів їх родин». Імміграційна політика країн імпортерів робочої сили. Імміграційна політика країн ЄС.

Тема 11. Міжнародний науково-технологічний обмін

Структура світового ринку технологій та їх класифікація. Об'єкти та суб'єкти світового ринку технологій. Форми трансферу та інструменти захисту прав інтелектуальної власності щодо інновацій та технологій. Правова охорона знаків для товарів і послуг. Організаційні форми технічного сприяння. Технологічні гранти. Співфінансування. Двостороннє технічне сприяння. Багатостороннє технічне сприяння. Розвиток трансферу технологій як необхідна передумова інтеграції України у світову економіку.

Тема 12. Міжнародні валютно-фінансові і кредитні відносини

Поняття валютних відносин та структура міжнародної валютої системи. Валютна система. Національні валютні системи. Світова валютна система. Регіональні валютні системи. Основні елементи світової валютої системи: міжнародні засоби обігу та платежу (золото, національні валути, світові гроші); міжнародна ліквідність; режим обміну валют; валютні ринки і ринки золота; міжнародні валютно-фінансові організації. Валютний паритет. Поняття валути, конвертованість валют, валютний курс і фактори, що впливають на його формування. Валютний ринок та види валютних операцій (касові (СПОТ) і строкові). Основні функції валютного ринку: кліринг; страхування; спекуляція. Ринкове та державне регулювання валютних відносин: валютні обмеження. Валютна політика, її форми. Валютний контроль. Облікова політика. Девізна політика. Поняття платіжного балансу країни. Складові платіжного балансу. Фактори, що впливають на стан платіжного балансу. Методи регулювання платіжного балансу. Сутність та умови застосування міжнародних розрахунків за допомогою акредитивів. Міжнародний кредит: принципи, функції, двояка роль в міжнародних економічних відносинах. Форми та розвиток міжнародних кредитних відносин. Валютно-фінансові і платіжні умови міжнародного кредиту. Зовнішній борг та проблеми його обслуговування. Основні форми державного та міждержавного регулювання міжнародного кредиту.

Тема 13. Інтеграційні процеси та їх вплив на систему міжнародних економічних відносин

Сутність, передумови і цілі міжнародної економічної інтеграції. Основні форми регіональної економічної інтеграції та особливості їх функціонування.

Преференційна торговельна угода. Зона вільної торгівлі. Митний союз. Спільний ринок. Економічний і валютний союз. Теорія Вайнера. Динамічні та статичні ефекти міжнародної економічної інтеграції. Ефекти створення і відхилення торгівлі. Теорія «другого найкращого». Загальні закономірності позитивного результату інтеграції. Регіональні торгові угоди і СОТ. Критерії оцінки впливу регіональних торгових угод на інтереси світової економіки. Особливості розвитку регіональної економічної інтеграції на прикладі Європейського Союзу. Проблеми та перспективи України на шляху євроінтеграції.

Тема 14. Національна та міжнародна системи регулювання МЕВ

Головні функції, принципи та методи діяльності міжнародних економічних організацій. Чинники виникнення міжнародних економічних організацій. Сучасна система міжнародних економічних організацій, їх класифікація та механізм управління. Економічна діяльність ООН, її рівні. Економічна і соціальна рада ООН (ЕКОСОР). Світова організація торгівлі (СОТ): основні цілі, завдання, функції та організаційна структура. Процедура вступу країн до СОТ. Співробітництво України з міжнародними економічними організаціями.

3. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі						Усього	у тому числі					
		Л	п	лаб.	інд.	с.р.	л	П	лаб.	інд.	с.р.			
Змістовий розділ 1. Теоретичні засади міжнародних економічних відносин														
Тема 1. Сутність та форми прояву міжнародних економічних відносин	6	2	1	-	-	3	6	2	-	-	-	-	4	
Тема 2. Еволюція міжнародних економічних відносин	10	4	1	-	-	5	10	-	-	-	-	-	10	
Тема 3. Міжнародний поділ праці і кооперація виробництва	8	2	1	-	-	5	8	1	-	-	-	-	7	
Тема 4. Світове господарство як цілісна система	8	2	1	-	-	5	8	-	-	-	-	-	8	
Разом за змістовим розділом 1	32	10	4	-	-	18	32	3	-	-	-	-	29	
Змістовий розділ 2. Форми розвитку міжнародних економічних відносин														
Тема 5. Міжнародна торгівля як провідна форма міжнародних економічних відносин	10	4	1	-	-	5	9	1	1	-	-	-	7	
Тема 6. Сутність, етапи формування та структура світового ринку товарів та послуг	7	2	1	-	-	4	7	-	-	-	-	-	7	
Тема 7. Міжнародна виробнича інфраструктура в системі сучасних	7	2	1	-	-	4	8	1	-	-	-	-	7	

міжнародних економічних відносин													
Тема 8. Інтернаціоналізація господарського життя в умовах глобальної трансформації	7	2	1	-	-	4	7	-	-	-	-	-	7
Тема 9. Міжнародна інвестиційна діяльність	7	2	1	-	-	5	9	1	1	-	-	-	7
Тема 10. Міжнародна міграція робочої сили	7	2	1	-	-	5	8	1	-	-	-	-	7
Тема 11. Міжнародний науково-технологічний обмін	6	2	1	-	-	4	7	-	-	-	-	-	7
Тема 12. Міжнародні валютно-фінансові і кредитні відносини	8	2	1	-	-	5	9	1	1	-	-	-	7
Тема 13. Інтеграційні процеси та їх вплив на систему міжнародних економічних відносин	8	2	1	-	-	5	9	-	1	-	-	-	8
Тема 14. Національна та міжнародна системи регулювання міжнародних економічних відносин	8	2	1	-	-	5	8	-	-	-	-	-	8
<i>Індивідуальне науково- дослідне завдання</i>	10	-	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим розділом 2	88	22	12	-	-	54	88	5	4-	-	-	-	79
Усього годин	120	32	16	-	-	72	120	8	4	-	-	-	108

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність та форми прояву міжнародних економічних відносин <ul style="list-style-type: none"> 1. Предмет курсу “Міжнародні економічні відносини”. Міжнародна економіка як теорія міжнародних економічних відносин. 2. Сутність міжнародних економічних відносин та їх місце в системі міжнародних відносин. 3. Основні рівні та стадії розвитку міжнародних економічних відносин. 4. Форми міжнародних економічних відносин, їх визначальні риси на сучасному етапі розвитку 5. Закони і принципи розвитку міжнародних економічних відносин. 6. Суб’єкти міжнародних економічних відносин. 	2
2, 3	Еволюція міжнародних економічних відносин <ul style="list-style-type: none"> 1. Історичні етапи розвитку міжнародних економічних відносин 2. Теоретичні основи розвитку світового господарства і міжнародних економічних відносин 3. Класичні теорії розвитку міжнародної торгівлі. 4. Теорії неотехнологічного напряму міжнародної торгівлі. 	4
4	Міжнародний поділ праці і кооперація виробництва <ul style="list-style-type: none"> 1. Сутність, фактори та основні тенденції розвитку міжнародного поділу праці на сучасному етапі. 	2

	<p>2. Форми втілення МПП. Основні напрямки та форми розвитку міжнародної спеціалізації.</p> <p>3. Показники міжнародної спеціалізації економіки країни.</p> <p>4. Форми і головні сфери розвитку міжнародного кооперування виробництва.</p>	
5	<p>Світове господарство як цілісна система</p> <p>1. Поняття та галузева структура світового господарства.</p> <p>2. Основні тенденції розвитку світового господарства</p> <p>3. Механізм участі національних господарських суб'єктів в процесах розвитку світових галузевих ринках.</p> <p>4. Міжнародне співробітництво у вирішенні глобальних проблем людства.</p>	2
6, 7	<p>Міжнародна торгівля як провідна форма міжнародних економічних відносин</p> <p>1. Сутність та етапи розвитку міжнародної торгівлі в системі МЕВ.</p> <p>2. Масштаби і основні тенденції міжнародної торгівлі в сучасних умовах.</p> <p>3. Система показників розвитку міжнародної торгівлі</p> <p>4. Система методів регулювання міжнародної торгівлі товарами відповідно до загальноприйнятих норм та правил</p>	4
8	<p>Сутність, етапи формування та структура світового ринку товарів та послуг</p> <p>1. Сутність товарних та регіональних структур зовнішньої торгівлі</p> <p>2. Динаміка структурних змін світового ринку товарів та послуг.</p> <p>3. Зовнішня торгівля і економічна безпека держави</p>	2
9	<p>Міжнародна виробнича інфраструктура в системі сучасних міжнародних економічних відносин</p> <p>1. Поняття послуг та їх класифікація у міжнародній торгівлі.</p> <p>2. Особливості міжнародної торгівлі послугами та її відмінності порівняно з торгівлею товарами.</p> <p>3. Система регулювання міжнародної торгівлі послугами відповідно до основних принципів та правил ГАТС. Розклади конкретних зобов'язань у сфері послуг.</p> <p>4. Туристичні послуги на світовому ринку: основні тенденції, динаміка та структура.</p> <p>5. Природний та культурно-історичний потенціал України та стан розвитку вітчизняного туристичного ринку</p>	2
10	<p>Інтернаціоналізація господарського життя в умовах глобальної трансформації</p> <p>1. Сутність та форми інтернаціоналізації господарського життя.</p> <p>2. Етапи та рівні розвитку інтернаціоналізації господарського життя</p> <p>3. Взаємозалежність національних відтворювальних процесів на світовому ринку.</p> <p>4. Показники участі країни у світовому господарстві</p> <p>5. Трансаціоналізація у світовому господарстві.</p> <p>6. Параметри вимірювання та критерії оцінки ТНК</p>	2
11	<p>Міжнародна інвестиційна діяльність</p> <p>1. Форми міжнародного руху капіталів. Види зарубіжних інвестицій.</p> <p>2. Показники вивезення капіталу.</p> <p>3. Причини та економічні ефекти прямих закордонних інвестицій.</p>	2

	4. Масштаби та тенденції міжнародних інвестиційних потоків.	
12	<p>Міжнародна міграція робочої сили</p> <p>1. Поняття, види та особливості міжнародної трудової міграції на сучасному етапі.</p> <p>2. Світовий ринок робочої сили: його структура, динаміка, тенденції розвитку.</p> <p>3. Причини і головні передумови міжнародної трудової міграції.</p> <p>4. Наслідки міжнародної трудової міграції для країн імміграції та еміграції.</p> <p>5. Регулювання трудової міграції на національному, міждержавному та глобальному рівнях.</p> <p>6. Імміграційна політика країн імпортерів робочої сили</p>	2
13	<p>Міжнародний науково-технологічний обмін</p> <p>1. Структура світового ринку технологій та їх класифікація.</p> <p>2. Об'єкти та суб'єкти світового ринку технологій.</p> <p>3. Форми трансферу та інструменти захисту прав інтелектуальної власності щодо інновацій та технологій.</p> <p>4. Правова охорона знаків для товарів і послуг в Україні.</p> <p>5. Розвиток трансферу технологій як необхідна передумова інтеграції України у світову економіку.</p>	2
14	<p>Міжнародні валютно-фінансові і кредитні відносини</p> <p>1. Поняття валютних відносин та структура міжнародної валютої системи.</p> <p>2. Поняття платіжного балансу країни, його структура та основні методи регулювання.</p> <p>3. Принципи, функції, форми та розвиток міжнародних кредитних відносин.</p> <p>4. Валютно-фінансові і платіжні умови міжнародного кредиту.</p> <p>5. Зовнішній борг та проблеми його обслуговування/</p> <p>6. Ринкове, державне та міждержавне регулювання валютно-фінансових і кредитних відносин.</p>	2
15	<p>Інтеграційні процеси та їх вплив на систему міжнародних економічних відносин</p> <p>1. Сутність, передумови і цілі економічної інтеграції.</p> <p>2. Основні форми регіональної економічної інтеграції та особливості їх функціонування.</p> <p>3. Динамічні та статичні ефекти міжнародної економічної інтеграції.</p> <p>4. Регіональні торгові угоди і СОТ.</p> <p>5. Особливості розвитку регіональної економічної інтеграції на прикладі Європейського Союзу.</p> <p>6. Проблеми та перспективи України на шляху євроінтеграції.</p>	2
16	<p>Національна та міжнародна системи регулювання міжнародних економічних відносин</p> <p>1. Головні функції, принципи та методи діяльності міжнародних економічних організацій.</p> <p>2. Сучасна система міжнародних економічних організацій, їх класифікація та механізм управління.</p> <p>3. Економічна діяльність ООН, її рівні. Економічна і соціальна рада ООН (ЕКОСОР).</p>	2

	4. Світова організація торгівлі (СОТ): основні цілі, завдання, функції та організаційна структура. Процедура вступу країн до СОТ. 5. Співробітництво України з міжнародними економічними організаціями.	
Разом		32

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Програмою навчальної дисципліни семінарські заняття не передбачені.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність та форми прояву міжнародних економічних відносин	1
	Еволюція міжнародних економічних відносин	1
2	Міжнародний поділ праці і кооперація виробництва	1
	Світове господарство як цілісна система	1
3	Міжнародна торгівля як провідна форма міжнародних економічних відносин	1
	Сутність, етапи формування та структура світового ринку товарів та послуг	1
4	Міжнародна виробнича інфраструктура в системі сучасних міжнародних економічних відносин	1
	Інтернаціоналізація господарського життя в умовах глобальної трансформації	1
5	Міжнародна інвестиційна діяльність	1
	Міжнародна міграція робочої сили	1
6	Міжнародний науково-технологічний обмін	1
	Міжнародні валютно-фінансові і кредитні відносини	1
7	Інтеграційні процеси та їх вплив на систему міжнародних економічних відносин	1
	Національна та міжнародна системи регулювання міжнародних економічних відносин	1
8	Індивідуальне науково-дослідне завдання	2
Разом		16

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Програмою навчальної дисципліни лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність та форми прояву міжнародних економічних відносин	3

2	Еволюція міжнародних економічних відносин	5
3	Міжнародний поділ праці і кооперація виробництва	5
4	Світове господарство як цілісна система	5
5	Міжнародна торгівля як провідна форма міжнародних економічних відносин	5
6	Сутність, етапи формування та структура світового ринку товарів та послуг	4
7	Міжнародна виробнича інфраструктура в системі сучасних міжнародних економічних відносин	4
8	Інтернаціоналізація господарського життя в умовах глобальної трансформації	4
9	Міжнародна інвестиційна діяльність	5
10	Міжнародна міграція робочої сили	5
11	Міжнародний науково-технологічний обмін	4
12	Міжнародні валютно-фінансові і кредитні відносини	5
13	Інтеграційні процеси та їх вплив на систему міжнародних економічних відносин	5
14	Національна та міжнародна системи регулювання міжнародних економічних відносин	5
Разом		72

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» виконується відповідно до методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння всього навчального матеріалу дисципліни.

Індивідуальне завдання є підсумковою самостійною роботою студента, що передбачає використання отриманих знань та навиків з дисципліни «Міжнародні економічні відносини», що виконується поступово у кілька етапів відповідно до пройденого матеріалу в межах структури курсу.

Індивідуальна робота реалізується у формі індивідуального наукового дослідження. Індивідуальне завдання з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» виконується самостійно кожним студентом. Підготовка завдання здійснюється на основі опрацьованої літератури та зібраної інформації в мережі Інтернет, її аналізу та формулювання висновків.

Виконання, оформлення та захист ІНДЗ здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Теми на вибір для опрацювання:

1. Індекс глобальної конкурентоспроможності.
2. Індекс людського розвитку.
3. Індекс економічної свободи.
4. Індекс сприйняття корупції.
5. Індекс світового багатства.
6. Індекс ведення бізнесу.

7. Індекс сплати податків.
8. Індекс сталого розвитку.
9. Індекс неспроможності держав.
10. Індекс добробуту.
11. Індекс інвестиційної привабливості.
12. Індекс туристичної конкурентоспроможності.
13. Індекс Біг Мака (та індекс борщу).
14. ВВП/ВНП країн світу та України (абсолютний, за ПКС, на душу населення).
15. Світовий ринок торгівлі товарами.
16. Світовий ринок торгівлі послугами.
17. Світовий ринок робочої сили.
18. Світовий ринок технологій.
19. Світовий ринок прямих іноземних інвестицій.
20. Світовий ринок портфельних іноземних інвестицій.
21. Світовий ринок кредитів.
22. Світовий валютний ринок.
23. Світовий борг.
24. Торговельний баланс (України у порівнянні з іншими країнами: країни-сусіди України та країни G7).
25. Платіжний баланс (України у порівнянні з іншими країнами: країни-сусіди України та країни G7).
26. Структура і динаміка промислового виробництва країн світу та України.
27. Структура і динаміка АПК країн світу та України.
28. Структура і динаміка автомобілебудування країн світу та України.
29. Структура і динаміка літакобудування країн світу та України.
30. Структура і динаміка електронної комерції країн світу та України.

10. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Передбачається, що в період вивчення дисципліни студент самостійно розв'язує домашнє завдання, вивчає матеріал курсу в процесі підготовки до практичних занять та семінарів, а також в цілому перед сесією. Частка самостійної роботи при вивченні навчальної дисципліни складає 60%.

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни «Економічне планування та прогнозування» застосовуються такі види навчальної діяльності:

- Опитування, опрацювання питань щодо експертної оцінки
- Підготовка реферату з презентацією на основі додатково-вивченого матеріалу за відповідною тематикою
- Виконання практичних завдань (вирішення розрахункових та ситуаційних завдань) за темами.
- Виконання завдань тестового контролю знань

- Підготовка індивідуального творчого пошуково-аналітичного завдання та захист його у формі ділової гри..
- Практичний навчальний вебінар (проходження онлайн-курсу «Складання
- Написання комплексного письмового модульного контролю;

Застосовуються інформаційні та практичні методи навчання: класичні лекції, лекції-дискусії, практичні заняття, консультації з виконанням самостійної та індивідуальної роботи студентів, а також виконання есе зорієнтованих на науково-дослідницький пошук студентів, підготовка коротких повідомлень на основі додаткової літератури курсу, письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

Методи навчально-пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладу, частково-пошуковий або евристичний метод, дослідницький метод.

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: індуктивні і дедуктивні

12. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Відповідно до плану вивчення дисципліни «Економічне планування та прогнозування» передбачається проведення поточного та підсумкового контролю:

- поточний контроль передбачає проведення опитування під час практичних занять;
- контроль виконання ІНЗ та інших видів робіт;
- підсумковий контроль реалізується у вигляді іспиту.

Методи контролю:

1. Оцінювання знань студента під час практичних занять.
2. Виконання завдань для самостійної роботи.
3. Виконання ІНЗ.
4. Проведення проміжних тестів.
5. Проведення поточного контролю.
6. Проведення підсумкового іспиту.

13. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Формою підсумкового контролю є **екзамен**, який складається очно в період призначений навчально-методичним центром або за індивідуальним графіком, який затверджується навчальним планом. Основною формою підсумкового контролю є відповідь на два теоретичні питання курсу та практичне завдання.

14. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» здійснюється в балах відповідно до табл. 14.1.

Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

Таблиця 14.1

Розподіл балів оцінювання успішності студентів з навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

Розділ I Формативне оцінювання та самостійна робота												Розділ II Підсумковий контроль	Всього	
Змістовий розділ 1				Змістовий розділ 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	ІНДЗ
5 балів \times 2 = 10 балів				5 балів \times 4 = 20 балів								20	40	100

*T1, T2, ..., T11 – теми занятт

*ІНДЗ – індивідуальне науково-дослідне завдання

Поточне оцінювання знань студентів проводиться протягом семестру у наступних формах формативного оцінювання:

- Опитування та усні коментарі викладача за його результатами;
- Настанови викладачів в процесі виконання практичних завдань;
- Самооцінювання поточного тестування;
- Обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних завдань;
- Написання есе на основі додатково-вивченого матеріалу за відповідною тематикою;
- Презентація результатів виконання індивідуального творчого пошуково-аналітичного завдання.

Загальна оцінка знань студентів за поточним контролем

Сумативне оцінювання за дисципліною передбачає:

- Експрес-опитування, розв’язання практичних завдань – 30 балів.
- Написання есе на основі додатково-вивченого матеріалу за відповідною тематикою – 10 балів.
- Індивідуальне дослідницьке завдання (виконання роботи, презентація, захист) – 20 балів.

Результати поточного контролю знань студентів в цілому (за усіма формами робіт) оцінюються в діапазоні від 0 до **60** балів.

Студент допускається до підсумкового контролю за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше **36** балів.

Підсумкове оцінювання знань студентів

Підсумкове оцінювання знань студентів проводиться у формі **екзамену**.

Критерій оцінювання знань під час екзамену

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на екзамені, який проводиться у формі комплексної письмової контрольної роботи, складає **40** балів (див. табл. 14.2).

Таблиця 14.2

Розподіл балів оцінювання при підсумковому контролі з навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

Оцінка в балах за поточне оцінювання	Оцінка в балах за підсумкове оцінювання	Оцінка за національною шкалою
54-60	36-40	Відмінно
45-53	30-35	Добре
36-44	24-29	Задовільно
менше 36	менше 24	Незадовільно

Критерій оцінювання відповіді на теоретичні питання на екзамені:

1. Повна відповідь на питання, яка оцінюється «відмінно» (**40 балів**), повинна відповідати таким вимогам:

- розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми;
- повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;
- здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення;
- уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;
- демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання.

2. Відповідь на питання оцінюється «добре» (**30 балів**), якщо:

- відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, вказаних вище (якщо він явно потрібний для вичерпного розкриття питання) або, якщо:

- при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені окремі помилки під час: використання цифрового матеріалу.

3. Відповідь на питання оцінюється «задовільно» (**20 балів**), якщо:

- відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття чотирьох чи більше пунктів, зазначених у вимогах до нього (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);

- одночасно присутні чотири чи більше типів недоліків, які окремо характеризують критерій оцінки питання;

- висновки, зроблені під час відповіді, не відповідають правильним чи загально визначенім при відсутності доказів супротивного аргументами, зазначеними у відповіді;

- характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає іспит, не зовсім правильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.

З урахуванням вищевикладеного результати заліку оцінюються в діапазоні від **0** до **40** балів для студентів. При цьому, якщо відповіді студента на заліку оцінені менше ніж на 30%, він отримує незадовільну оцінку за результатами заліку та незадовільну загальну підсумкову оцінку. Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результати поточного контролю знань та за виконання завдань, що виносяться на залік.

Загальна підсумкова оцінка не може перевищувати **100 балів**.

Загальна підсумкова оцінка в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента (див. табл. 14.3).

Таблиця 14.3

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
66-73	D	Задовільно	
60-65	E		
30-59	FX	нездовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-29	F	нездовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- робоча навчальна програма дисципліни, силабус навчальної дисципліни;
- плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів;
- тези лекцій з дисципліни;
- методичні рекомендації та розробки для викладача;
- методичні вказівки до практичних занять для студентів;
- методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів;
- тестові та контрольні завдання до практичних занять;
- перелік питань та завдань для поточного і проміжного контролю знань з дисципліни;
- перелік питань до іспиту, завдання для перевірки практичних навичок під час іспиту.

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

1. Козак Ю. Г. Міжнародні економічні відносини. К.: Центр учебової літератури, 2019. 400 с.
2. Зінчук Т.О. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність. К.: Центр учебової літератури, 2019. 512 с.
3. Амеліна І., Попова Т., Владимиров С. Міжнародні економічні відносини. К.: Центр учебової літератури, 2019. 256 с.
4. Патика Н. І. Міжнародні економічні відносини. К.: Центр учебової літератури, 2022. 560 с.
5. Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів/ За ред. М. Бутко, С. Шкарлет. К.: Центр учебової літератури, 2019. 528 с.

Допоміжна:

1. Міжнародні економічні відносини: підручник / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, Л. П. Кудирко та ін; за заг. ред. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 612 с
2. Catherine R. Schenk. International Economic Relations Since 1945. Routledge Taylor & Francis Group, 2021. 180 p.
3. Piskulova Natalia A. The Economic Dimension of Eurasian Integration. Springer International Publishing, 2021. 236 p.
4. Gerber James. International Economics, Global Edition. Pearson Higher Ed, 2022. 495 p

17. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. Державна служба статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>
2. Національний банк України. URL: <https://www.bank.gov.ua>
3. Світова організація торгівлі URL: <https://www.wto.org>
4. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org>
5. Міжнародна фінансова корпорація. URL: <https://www.ifc.org>
6. Міжнародна організація з міграції. URL: <https://www.iom.org.ua>
7. Всесвітній економічний форум. URL: <https://www.weforum.org>
8. Міжнародна торговельна палата в Україні. URL: <https://www.iccua.org>
9. Міжнародна торговельна палата. URL: <https://www.iccwbo.org>
10. Світовий банк. URL: <https://www.worldbank.org/>
11. Статистика Світового банку. URL: <https://databank.worldbank.org/home.aspx>